

**Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1**

**Olympiáda v českém jazyce
44. ročník, 2017/2018
Okresní kolo – zadání**

I. kategorie

Počet bodů: .....

Jméno: .....

Škola: .....

1. Následující posloupnost vět je záměrně zmatenou kombinací dvou přísloví

Kdo jinému jámu kopá, až se ucho utrhne.

a) Napište správně a úplně obě přísloví, z nichž je uvedená kombinace složena.

První přísloví: _____

Druhé přísloví: _____

b) Představte si, že neznáte česká přísloví (že jste např. cizinec), ale ovládáte českou gramatiku. Vysvětlete, podle čeho poznáte, že uvedená kombinace vět není náležitě utvořené české souvětí.

2. Ve všech zadaných tvarech slova *Velikonoce* oddělte svislou čarou koncovku od kmene (viz příklad na 1. řádku). Vyplněním tabulky dokažte, že ne všechny koncovky téhož podstatného jména musí vždy patřit ke stejnému rodu a vzoru. Vybírejte z následujících vzorů a podvzorů: muž, stroj, soudce, růže, ulice, píseň, kost, moře, kuře, stavení. Je-li u jednotlivých pádů více možností, uveďte je všechny.

Pád		Rod koncovky	Vzor nebo podvzor (napíšte ve tvaru příslušného pádu)
1., 4., 5.	<i>Velikonoc e</i>		
2.	<i>Velikonoc</i>		
3.	<i>Velikonocům</i>		
6.	<i>Velikonocích</i>		
7.	<i>Velikonocemi</i> <i>Velikonoci</i>		

3. V rozhlasovém pořadu zaznělo souvětí:

Váš zdravotní stav zřetelně odrazuje to, jak často sportujete.

a) Vypište ze souvětí nenáležitý slovní tvar a napište pod něj tvar náležitý.

b) K oběma tvarům z bodu a) přiřpte jejich základní slovníkové podoby (tj. tvary těchto slov, které byste našli ve slovníku jako heslová slova).

c) Napište větu, v níž tvar vypsany ze zadaného souvětí použijete náležitě.

4. K následujícím slovním tvarům napište jejich základní slovníkové podoby (tj. tvary těchto slov, které byste našli ve slovníku jako heslová slova). Je-li více možností, uveďte je všechny.

dárcích

tancích

hrabat

táhly

5. Uvědomte si významové shody a rozdíly slov *zvlášť* a *zvláště* (v současném jazyce).

a) Napište větu, v níž lze obě zadaná slova zaměnit beze změny významu.

b) Napište větu, v níž lze použít pouze jedno ze zadaných slov a druhé ne.

c) Napište příslovce, které je příbuzné s příslovci *zvlášť* / *zvláště* a které je možné užít ve větě z bodu a), ale které není možné použít v bodě b).

6. Seřadte následující slovní tvary od nejkratšího k nejdelšímu podle toho, kolik hlásek obsahují ve spisovné výslovnosti, a ke každému z nich tento počet číslicí přiřipšte. Jestliže slovo obsahuje dvě stejné hlásky, počítejte každou z nich.

běž, oddíl, ruch, směšná, sněhem, xylofon

7. V následující větě není náležitě vyjádřena vyšší míra vlastnosti. Zdůvodněte proč.

Vyřešení tohoto problému vyžaduje více důkladnější přístup.

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
44. ročník, 2017/2018
Okresní kolo – slohový úkol

I. kategorie

Počet bodů: .....

Jméno: ..... Škola: .....

Ve školním rozvrhu mi chybí jeden předmět, a to ...

Zamyslete se nad tím, který školní předmět (ať už existující, nebo neexistující) byste rádi zařadili do svého školního rozvrhu. Napište, co by mělo být jeho náplní, a zdůvodněte, proč byste si přáli právě jej.

Slohový útvar je volný, téma zpracujte formou prózy. Doporučená délka je 25–30 řádek.

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
44. ročník, 2017/2018
Okresní kolo – řešení I. kategorie

1.

- a) *Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.*
Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.
- b) Příklady řešení: Nejde o souvětí, protože každé souvětí musí mít alespoň jednu větu hlavní.
 / Uvedená kombinace se skládá pouze z vedlejších vět.

Bodování:

- a) Za každé správně uvedené přísloví – 1 bod, tj. celkem maximálně – 2 body;
 b) Za výstižně vyjádřené vysvětlení – 2 body, při drobných nepřesnostech – 1 bod.
 Celkem tedy maximálně **4 body**.

2.

Pád		Rod koncovky	Vzor nebo podvzor
1., 4., 5.	<i>Velikonoc/e</i>	mužský, ženský	stroje, ulice
2.	<i>Velikonoc/</i>	ženský	ulic
3.	<i>Velikonoc ům</i>	mužský	strojům
6.	<i>Velikonoc ích</i>	mužský, ženský	strojích, ulicích
7.	<i>Velikonoc/emi</i>	ženský	ulicemi
	<i>Velikonoc/i</i>	mužský	stroji

Uznávejte v 1., 4., 5., 6. a 7. pádě tvary vzorů *ruže* a *píseň*, neuznávejte vzor *ruže* a *píseň* ve 2. pádě. Neuznávejte tvary vzoru *muž*, protože jde o vzor mužských jmen životných.

Bodování:

Za správně oddělené koncovky – 2 body, při jedné chybě – 1 bod, při více chybách – 0 bodů.
 Za správně určené všechny možnosti rodů – 3 body, při jedné chybě (tj. chybějící nebo přebývající položce) – 2 body, při dvou chybách – 1 bod, při více chybách – 0 bodů.
 Za správně určené vzory/podvzory – 3 body, při jedné chybě (tj. chybějící nebo přebývající položce) – 2 body, při dvou chybách – 1 bod, při více chybách – 0 bodů.
 Celkem tedy maximálně **8 bodů**.

3.

a) *odrazuje – odráží*

b) *odrazovat – odrážet*

c) *Příklad řešení: Ten úkol mě odrazuje už jen tím, jak složitě je zadáný.*

Bodování:

a) Za každý tvar – 1 bod; celkem tedy maximálně 2 body;

b) Za každý tvar – 1 bod; celkem tedy maximálně 2 body;

c) Za vhodné užití tvaru – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **5 bodů**.

4.

dárcích – dárek, dárcé

tancích – tanec, tank

hrabat – hrabě, hrabat

táhly – táhnout, táhlo (případné uvedení jmenného tvaru přídavného jména *táhlý* nepovažujte za chybu, požadujte však uvedení obou variant uvedených před touto závorkou)

Bodování:

Za uvedení dvou správných možností u každého ze zadaných tvarů – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **4 body**.

5. Příklad řešení:

a) *Zvlášť / Zvláště důležité informace jsou v textu zvýrazněny.*

b) *Někdy pochybujeme o tom, zda se tato slova píšou zvlášť. / Každé slovo napište zvlášť.*

c) *obzvlášť / obzvláště* (Stačí uvést jedno příslovce.)

Bodování:

a) Za uvedení vhodné věty / vhodného souvětí – 1 bod;

b) Za uvedení vhodné věty / vhodného souvětí – 1 bod;

c) Za uvedení vhodného příslovce – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **3 body**.

6. *ruch* (3), *běž* (4), *oddíl* (5), *sněhem* (6), *směšná* (7), *xylofon* (8)

Bodování:

Za správné určení počtu hlásek u všech slov – 4 body.

Za každou chybu odečtete 1 bod (záporné body se nedávají).

Celkem tedy maximálně **4 body**.

7. Příklad řešení: Vyšší míra vlastnosti je vyjádřena zdvojeně, a to spojením druhého stupně přídavného jména a slova *více*.

Bodování:

Za vhodné zdůvodnění 2 body, při drobných nedostatcích 1 bod.

Celkem tedy maximálně **2 body**.

Bodování gramatické části:

Celkem tedy maximálně 30 bodů.

Slohový úkol

Hodnoťte:

A. slohovou úroveň textu, tj.

- dodržení tématu a formy, je-li stanovena,
- nápaditost a originalitu zpracování,
- celkovou výstavbu a členění textu, jeho plynulost a návaznost,
- vhodný výběr jazykových prostředků přiměřeně ke stylu textu – posuzujte celkový výběr prostředků lexikálních, tvaroslovných a syntaktických, funkčnost volby spisovných a nespisovných prostředků,
- větnou stavbu přiměřenou stylu textu;

B. jazykovou a pravopisnou správnost projevu, tj.

- pravopisnou správnost včetně dodržování pravidel interpunkce,
- znalost kodifikace ve všech jazykových plánech – v hláskoslovném, morfologickém, lexikálním i syntaktickém plánu.

Bodování části A: 0 - 10 bodů.

Bodování části B: 0 - 10 bodů.

Celkem tedy maximálně 20 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.